

Sygn. akt I NSW 3674/20

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Widło (przewodniczący)

SSN Marcin Łochowski (sprawozdawca)

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie z protestu wyborczego M.M.
przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora
Generalnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 28 lipca 2020 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

Pismem z 15 lipca 2020 r. M.M. złożył protest przeciwko wyborowi
Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zarzucając: przeprowadzenie wyborów
w trakcie trwania stanu nadzwyczajnego (pkt 1.), brak możliwości prowadzenia
normalnej kampanii wyborczej w czasie epidemii (pkt 2.), naruszenie zasady
tajności głosowania (pkt 3.), naruszenie zasady powszechności głosowania (pkt 4.),
naruszenie zasad dotyczących organizacji wyborów (pkt 5.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest wyborczy należy pozostawić bez dalszego biegu.

Jak wynika z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzanych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz.U. 2020, poz. 979, dalej: u.wyb.2020), określa ona zasady i tryb organizacji wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r., w związku z ogłoszonym stanem epidemii na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W zakresie nieuregulowanym w tej ustawie zgodnie z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020 stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (t.j. Dz.U. 2019, poz. 684 ze zm., dalej: k.wyb.).

Natomiast zgodnie z art. 321 § 3 k.wyb. wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Przedmiotem zarzutów protestu może być 1) popełnienie przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, 2) naruszenie przepisów k.wyb. dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mające wpływ na wynik wyborów (art. 82 § 1 k.wyb.).

Ponieważ przepis art. 82 § 1 k.wyb. w odniesieniu do protestów wnoszonych przeciwko ważności wyboru Prezydenta RP w 2020 r. jest stosowany „odpowiednio” (art. 1 ust. 2 u.wyb.2020), nie budzi wątpliwości, że zarzuty protestu mogą obejmować również naruszenie tych przepisów u.wyb.2020, dotyczących „głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów”, które regulują te zagadnienia w sposób szczególny wobec k.wyb.

Stosownie do art. 322 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniający warunków określonych w art. 321 k.wyb. Przepis ten odsyła do treści całego art. 321 k.wyb., a zatem do wszystkich jego jednostek redakcyjnych, czyli również do § 3 określającego podstawowe warunki, którym protest wyborczy powinien odpowiadać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 czerwca 2015 r., III SW 59/15).

Wniesiony przez M. M. protest nie spełnia warunków określonych w art. 321 § 3 k.wyb., ponieważ nie zawiera zarzutów naruszenia przepisów u.wyb.2020 lub k.wyb., dotyczących „głosowania, ustalania wyników głosowania lub wyników

wyborów”, ani też zarzutów dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, co stanowi konieczny warunek jego merytorycznego rozpoznania.

Podniesiony w pkt 1. protestu zarzut nie tylko nie mieści się w granicach określonych przez art. 82 § 1 k.wyb., ale także odnosi się do sytuacji, która nie miała miejsca. Sam wnoszący protest zauważa zresztą, że „Istnieje wiele okoliczności pozwalających stwierdzić, że pomimo braku formalnej decyzji Rady Ministrów o wprowadzeniu jednego ze stanów nadzwyczajnych, stanu klęski żywiołowej, mamy z takim stanem do czynienia”. Stan klęski żywiołowej zgodnie z art. 232 Konstytucji RP żywiołowej wprowadza Rada Ministrów. W tym celu Rada Ministrów wydaje rozporządzenie (art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej, t.j. Dz.U. 2017, 1897 ze zm.). Taki akt prawny nie został wydany.

Zarzuty zawarte w pkt 2. protestu wyborczego odnoszące się do przebiegu kampanii wyborczej – a przede wszystkim warunków, w jakich była ona prowadzona – również nie mieszczą się w opisanych w art. 82 § 1 pkt 2 k.wyb. podstawach wniesienia protestu. Jako „przepisy dotyczące głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów” można bowiem traktować tylko przepisy regulujące formalne procedury, znajdujące zastosowanie do postępowania przed ustawowymi organami wyborczymi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 czerwca 2015 r., III SW 54/15).

Podnoszone przez wnoszącego protest w pkt. 3., 4. i 5. zarzuty cechuje natomiast znaczna ogólnikowość. Pomimo obszernego uzasadnienia, nie można przyjąć, aby wskazywane przez M. M. naruszenia dotyczące tajności, powszechności i organizacji wyborów były przez wnoszącego protest osobiście doświadczane. Ponadto zarzut z pkt 3. protestu stanowi jedynie wyraz dezaprobaty wnoszącego protest do obowiązujących przepisów normujących zasady głosowania korespondencyjnego. Wnoszący protest wyborczy nie może natomiast skutecznie podnosić zarzutów o charakterze abstrakcyjnym. Przedmiotem zarzutu mogą być wyłącznie zdarzenia, których protestujący osobiście doświadczył. Przyjęty w kodeksie wyborczym model protestu wyborczego polega na sprawowaniu przez Sąd Najwyższy indywidualno-konkretniej, a nie abstrakcyjnej, kontroli ważności wyborów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 listopada 2019 r.,

I NSW 138/19).

Tak sformułowane zarzuty nie mieszczą się zatem w katalogu, określonym w art. 82 § 1 k.wyb. Wnoszący protest nie precyzuje przy tym, w jaki sposób wskazywane przez niego naruszenia miały wpływ na wynik wyborów.

Z tego względu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 322 § 1 k.wyb. w zw. z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020 orzekł, jak w sentencji postanowienia.